

Vec C-283/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

4. máj 2021

Vnútroštátny súd:

Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

23. apríl 2021

Žalobkyňa a odvolateľka:

VA

Žalovaná:

Deutsche Rentenversicherung Bund

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia – Dôchodkové právo – Nariadenie (ES) č. 987/2009 – Článok 44 ods. 2 – Zohľadnenie dôb starostlivosti o dieťa – Predpoklad – Zamestnanie alebo samostatná zárobková činnosť

Predmet a právny základ prejudiciálneho konania

Výklad práva Únie, článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

1. Bude sa podľa predpisov Holandska – ako podľa právnych predpisov členského štátu príslušného podľa hlavy II základného nariadenia [nariadenia (ES) č. 883/2004] – zohľadňovať doba starostlivosti o dieťa v zmysle článku 44 ods. 2 nariadenia (ES) č. 987/2009 tým, že doba starostlivosti o dieťa v Holandsku zakladá nárok na dôchodok ako čistá doba bydliska?

V prípade zápornej odpovede na prvú otázku:

2. Má sa článok 44 ods. 2 nariadenia (ES) č. 987/2009 – ďalej rozvinutý rozsudkami SDEÚ z 23. novembra 2000 [vec C-135/99, (EU:C:2000:647), Elsen] a z 19. júla 2012 (vec C-522/10, EU:C:2012:475, Reichel-Albert) – extenzívne vykladať v tom zmysle, že príslušný členský štát musí zohľadniť dobu starostlivosti o dieťa aj v prípade, že pred starostlivosťou o dieťa a po nej síce osoba vykonávajúca starostlivosť má doby, ktoré sa zohľadňujú pri posudzovaní dôchodkových z dôvodu vzdelávania alebo zamestnania iba v systéme tohto štátu, ale bezprostredne pred starostlivosťou o dieťa alebo po nej neodvážala príspevky do tohto systému?

Citované predpisy práva Spoločenstva

Zmluva o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), článok 21 ods. 1

Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, články 5 a 11

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, článok 44

Citované vnútroštátne predpisy

Sozialgesetzbuch (SGB) (Zákonník sociálneho zabezpečenia) šiesta kniha (VI) (ďalej len „SGB VI“), § 56 ods. 1, 3 a 5, § 57 a § 249

Krátke zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Žalobkyňa, nemecká štátna príslušníčka narodená v roku 1958 v Aachene (Nemecko), v rokoch 1975 až 2010 bývala vo Vaalse, predmestí Aachenu ležiacom na štátnom území Holandska. Do školy chodila v Aachene, absolvovala tam aj prípravnú prax, ktorá bola predpokladom pre prijatie na tamojšiu vyššiu odbornú školu sociálnej pedagogiky, a na tej získala vzdelanie štátom uznanej vychovateľky. Od 1. augusta 1978 začala jednoročnú odbornú prax v materskej škole (odborná prax). Za normálnych okolností sa táto odborná realizuje v rámci zamestnania s povinnosťou sociálneho poistenia. Keďže však nebolo k dispozícii dostatok miest praktikantov, žalobkyňa absolvovala prax bez nároku na mzdu a tým bez dôchodkového poistenia. Po úspešnom ukončení prípravy na povolanie štátom uznanej vychovateľky získala v školskom roku 1979/80 vyššie odborné vzdelanie (odbornú maturitu). Následne nebola zamestnaná vo svojom vyštudovanom odbore s povinnosťou sociálneho poistenia: Z dôvodu miesta svojho bydliska v Holandsku jej úrad práce v Nemecku nemohol sprostredkovať pracovné miesta. V Holandsku nemohla pracovať ako vychovateľka z dôvodu svojho nemeckého vzdelania.
- 2 Žalobkyňa a jej manžel, vedľajší účastník konania, majú dve deti, ktoré spoločne vychovávali vo Vaalse. Vzhľadom na pracovnú činnosť manžela pripadla prevažná časť vychovávania detí na žalobkyňu. Obe deti po celý čas, najmä tiež v rokoch 1986 až 1999, chodili do školy v Aachene. Od septembra 1993 do augusta 1995 prevádzkovala žalobkyňa v Aachene detský butik ako samostatnú zárobkovú činnosť. Príspevky na nemecké dôchodkové poistenie z tejto činnosti neodvádzala. Od apríla 1999 do októbra 2012 mala žalobkyňa zamestnanie malého rozsahu v Nemecku, bez povinnosti sociálneho poistenia. Dňa 1. februára 2010 sa presťahovala z Vaalsu do Aachenu. Od októbra 2012 bola zamestnaná v Nemecku s povinnosťou sociálneho poistenia. V Holandsku nikdy nebola zamestnaná. Jej manžel bol pred narodením detí a po ňom nepretržite zamestnaný v Nemecku s povinnosťou sociálneho poistenia.
- 3 Len na základe jej dôb bydliska v Holandsku od 13. februára 1975 (dovŕšenie 17. roku veku) do 1. februára 2010 vrátane získala žalobkyňa podľa holandského práva nárok na holandský základný starobný dôchodok (AOW) ako štátnu dôchodkovú dávku.
- 4 Na žiadosť žalobkyne žalovaná ako príslušná nemecká dôchodková poisťovňa záväzne stanovila dátumy obsiahnuté v priebehu poistenia žalobkyne až do 31. decembra 2007 (tzv. zaznamenanie). Obdobie od 15. novembra 1986 do 31. marca 1999 žalovaná nezohľadnila ako dobu starostlivosti o dieťa, resp. zohľadňované obdobie z dôvodu starostlivosti o dieťa, pretože žalobkyňa sa

v tomto období starala o svoje deti v inom členskom štáte EÚ, konkrétne v Holandsku, a na začiatku starostlivosti o deti nevykonávala v Nemecku zamestnanie ani samostatnú zárobkovú činnosť. Obdobie od 1. apríla 1999 do 1. júna 1999 žalovaná uznala ako zohľadňované obdobie z dôvodu starostlivosti o dieťa v prípade dcéry, pretože žalobkyňa v tomto období mala v Nemecku zamestnanie malého rozsahu (rozhodnutie z 1. septembra 2014; rozhodnutie o námietkach z 12. augusta 2015).

- 5 Žalobu, ktorou namietala nevykonanie zaznamenania obdobia od 15. novembra 1986 do 31. marca 1999 ako doby starostlivosti o dieťa, resp. zohľadňovaného obdobia z dôvodu starostlivosti o dieťa, Sozialgericht Aachen (Súd pre veci sociálneho zabezpečenia Aachen, Nemecko) zamietol: Podľa nemeckého práva uznanie starostlivosti o dieťa realizovanej v Holandsku neprichádza do úvahy. Doby starostlivosti o dieťa nemožno uznať za rovnocenné prostredníctvom ustanovenia článku 44 ods. 2 nariadenia č. 987/2009, pretože žalobkyňa v dňoch narodenia jej detí, resp. bezprostredne predtým v Nemecku, resp. podľa nemeckého práva, nevykonávala ani zamestnanie ani samostatnú zárobkovú činnosť a neplatila príspevky na nemecké zákonné dôchodkové poistenie z dôvodu činnosti ako zamestnanec alebo samostatnej zárobkovej činnosti. Získanie dôb (bydliska) v holandskom dôchodkovom poistení naopak preukazuje existenciu úzkej väzby žalobkyne na holandský systém sociálneho zabezpečenia. Nejedná sa ani o medzeru v zabezpečení. Dvojité zohľadnenie dôb dôchodkového poistenia nie je zmyslom a účelom európskeho práva sociálneho zabezpečenia zameraného na koordináciu (rozsudok z 27. októbra 2016).
- 6 Vo svojom odvolaní žalobkyňa tvrdila, že síce v Holandsku bývala, ale jej život – vrátane výchovy a starostlivosti o deti – sa zameriaval na Nemecko ako centrum života. Je tak svojvoľne znevýhodnená v porovnaní s matkou, ktorá svoje deti taktiež vychovávala v zahraničí blízko hraníc, ale ktorá aspoň jeden mesiac pred alebo počas obdobia starostlivosti o dieťa vykonávala v Spolkovej republike Nemecko zamestnanie s povinnosťou sociálneho poistenia alebo bola vydatá za manžela, ktorý počas obdobia starostlivosti o dieťa v bydlisku – cudzine vykonával zamestnanie sociálne poistené v Nemecku. Nie je správne rozlišovať podľa toho, či dostatočná väzba rodiča vykonávajúceho starostlivosť o dieťa na sociálny systém Spolkovej republiky Nemecko existuje na základe jeho vlastnej činnosti alebo či bola vytvorená zamestnaním manžela v tuzemsku s povinnosťou sociálneho poistenia. K dvojitému zohľadneniu nedôjde, pretože dôchodok vyplatený Holandskom za obdobia, počas ktorých existovali rovnaké nároky na dôchodok aj v Nemecku, sa započíta.
- 7 Počas odvolacieho konania žalovaná priznala žalobkyni dôchodok z dôvodu úplnej práceneschopnosti vo výške 109,14 eura mesačne od 1. marca 2018 (rozhodnutie z 18. februára 2019). Pri započítaní doteraz nezohľadnených, v tomto prípade sporných dôb starostlivosti o dieťa a dôb zohľadnených z dôvodu starostlivosti o dieťa by dostala dôchodok vo výške 349,02 eura mesačne.

- 8 Holandská Sociale Verzekeringsbank (SVB) vo výkaze dávok z 20. augusta 2019 oznámila, že žalobkyňa na základe svojich dôb bydliska získala nárok na dávku AOW vo výške 70 %. V prípade zohľadnenia dôb starostlivosti o dieťa z nemeckého zákonného dôchodkového poistenia by sa holandská dôchodková dávka znížila o 10 %.

Krátke odôvodnenie podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 9 Podľa nemeckého práva neexistuje nárok na vyšší dôchodok z dôvodu práceneschopnosti od 1. marca 2018 na základe zohľadnenia dôb starostlivosti o dieťa a zohľadňovaných období podľa § 56 a § 57 SGB VI. Pokiaľ žalovaná v rozhodnutí z 18. februára 2019 pri určovaní výšky dôchodku nezapočítala obdobia starostlivosti o dieťa, ktoré sú v tomto konaní sporné, iba podľa vnútroštátneho práva proti tomu namietať nemožno. Žalobkyňa síce spĺňa predpoklady započítania podľa § 56 ods. 1 druhej vety bodu 1 a bodu 3 SGB VI, pretože dobu starostlivosti jej možno priradiť a zo započítania nie je vylúčená. Započítanie však stroskotáva (iba) na tom, že starostlivosť ani nebola realizovaná na území Spolkovej republiky Nemecko a ani nie je s takou starostlivosťou v tuzemsku rovnocenná (§ 56 ods. 1 druhá veta bod 2 v spojení s ods. 3 SGB VI).
- 10 Započítanie podľa § 56 ods. 3 prvej vety SGB VI stroskotáva na tom, že starostlivosť o obe deti žalobkyne nebola realizovaná v Nemecku. Do úvahy neprichádza ani započítanie podľa § 56 ods. 3 druhej vety SGB VI, pretože na to by sa rodič vykonávajúci starostlivosť musel so svojím dieťaťom obvykle zdržiavať v zahraničí a počas vykonávania starostlivosti alebo bezprostredne pred narodením dieťaťa by musel mať v tuzemsku doby povinného prispievania z dôvodu tam – teda v zahraničí – vykonávaného zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti. V tomto prípade to tak nie je. Nie je možné ani započítanie podľa § 56 ods. 3 tretej vety SGB VI. Podľa tohto ustanovenia sa vyžaduje, aby mal manžel žalobkyne v čase spoločného pobytu v zahraničí doby povinného prispievania v nemeckom dôchodkovom poistení na základe činnosti v zahraničí. Tak to nie je.
- 11 Keďže sa nemá započítať doba starostlivosti o dieťa podľa § 56 SGB VI, nemožno prihliadnuť ani na zohľadňované obdobie z dôvodu starostlivosti o deti v zmysle § 57 SGB VI. Pokiaľ žalobkyňa v období od septembra 1993 do augusta 1995 v Nemecku vykonávala samostatnú zárobkovú činnosť viac než malého rozsahu, je vylúčený nárok na uznanie zohľadňovaných období z dôvodu starostlivosti o dieťa, pretože z tejto činnosti neboli odvádzané povinné príspevky, § 57 druhá veta SGB VI.
- 12 Výsledok sporu závisí od toho, či uznanie dôb starostlivosti o dieťa a zohľadňovaných období z dôvodu starostlivosti o dieťa žalobkyne vyplýva z extenzívneho výkladu článku 44 ods. 2 nariadenia č. 987/2009 s prihliadnutím na doterajšiu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie týkajúcu sa (nemeckých) dôb starostlivosti o dieťa.

- 13 Vecne uplatniteľné je v tomto prípade ustanovenie článku 44 nariadenia č. 987/2009, pretože obsahuje osobitnú právnu úpravu rovnakého posudzovania situácií v prípade starostlivosti o dieťa v zahraničí. Keďže žalobkyňa, ktorá v spornom období bývala so svojimi deťmi v Holandsku, nespadá pod článok 11 ods. 3 písm. a) až d) nariadenia č. 883/2004, podľa článku 11 ods. 3 písm. e) tohto nariadenia je „príslušným členským štátom“ Holandsko. Ak doby starostlivosti o dieťa nezohľadní Holandsko, je príslušná Spolková republika Nemecko. Preto je (najprv) podstatné pre rozhodnutie, či holandské právne predpisy „nezohľadňujú“ doby starostlivosti o dieťa v zmysle tejto právnej úpravy.
- 14 Podľa článku 44 ods. 1 nariadenia č. 987/2009 pojem „doby starostlivosti o dieťa“ zahŕňa každú dobu, ktorá sa pripočítava podľa právnych predpisov členského štátu v oblasti dôchodkov alebo za ktorú priamo vzniká nárok na doplatok k dôchodku z dôvodu starostlivosti o dieťa bez ohľadu na metódu, ktorá sa používa na výpočet týchto dôb, a bez ohľadu na to, či plynú počas starostlivosti o dieťa alebo sa priznali so spätnou platnosťou. Na základe toho potom musí existovať buď výslovné započítanie alebo doplatok k dôchodku práve z dôvodu starostlivosti o dieťa ako skutočnosť, ktorá sa zohľadňuje pri posudzovaní dôchodkového nároku, a tým aj väzba ku konkrétnym obdobiam starostlivosti o dieťa. Vyžaduje sa, aby boli započítavané obdobia starostlivosti o dieťa samy osebe a/alebo aby boli stanovené (vyššie) nároky na dávky iba na základe starostlivosti o dieťa. Nezáleží na tom, či skutočne dôjde k započítaniu dôb starostlivosti o dieťa, ale len na tom, či právne predpisy členského štátu v zásade stanovujú zohľadnenie dôb starostlivosti o dieťa pri posudzovaní situácie dotknutej osoby z pohľadu dôchodkových nárokov (pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jääskinen 1. marca 2012 vo veci Reichel-Albert, C-522/10, EU:C:2012:114, bod 67).
- 15 V dôchodkovom systéme Holandska sa doby starostlivosti o dieťa ani samy osebe výslovne nezapočítavajú a ani z nich nevyplýva nárok na doplatok alebo iné ovplyvnenie nárokov na dávky v zmysle článku 44 ods. 2 nariadenia č. 987/2009. Holandský štátny dôchodok podľa AOW (Algemene Ouderdomswet) je pritom závislý iba od holandských dôb bydliska, resp. zamestnania. Každý obyvateľ za každý rok, ktorý v Holandsku býva alebo pracuje, vytvára 2 % plného dôchodku podľa AOW. Ak bola osoba 50 rokov poistená podľa AOW, má nárok na dôchodok podľa AOW v plnej výške. Keďže žalobkyňa žila v Holandsku takmer 35 rokov, má zodpovedajúci nárok na dôchodok podľa AOW vo výške 70 %. Každý, kto splní požadované doby bydliska, resp. zamestnania v Holandsku a dosiahol zákonný dôchodkový vek, má nárok na dôchodok podľa AOW. Keďže pre štátny dôchodok sú ako skutočnosti relevantné z hľadiska dôchodkového práva rozhodujúce iba doby bydliska, resp. zamestnania v Holandsku a práveže nie doby starostlivosti o dieťa, senát sa domnieva, že holandský dôchodkový systém doby starostlivosti o dieťa v zmysle článku 44 ods. 1 a 2 nariadenia č. 987/2009 „nezohľadňuje“.
- 16 Pokiaľ bude odpoveď Súdneho dvora Európskej únie na prvú prejudiciálnu otázku záporná, prichádza do úvahy príslušnosť Spolkovej republiky Nemecko ako

členského štátu, ktorého právne predpisy sa podľa hlavy II nariadenia č. 883/2004 vzťahovali na dotknutú osobu, podľa článku 44 ods. 2 nariadenia č. 987/2009. Skutková podstata článku 44 ods. 2 nie je v prípade žalobkyne vylúčená podľa odseku 3 tohto článku, pretože žalobkyňa v Holandsku nevykonávala ani zamestnanie ani samostatnú zárobkovú činnosť.

- 17 Skutková podstata článku 44 ods. 2 nariadenia č. 987/2009 nie je naplnená podľa jeho slovného znenia. Podľa neho sa vyžaduje, aby žalobkyňa v čase, keď začalo zohľadňovanie doby starostlivosti o dieťa týkajúcej sa dotknutého dieťaťa podľa nemeckých právnych predpisov (teda v čase narodenia oboch jej detí), vykonávala zamestnanie alebo samostatnú zárobkovú činnosť. V tomto prípade to tak nie je. Podľa doterajšej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie však z pohľadu senátu vážne prichádza do úvahy uplatňovať ustanovenie článku 44 ods. 2 nariadenia č. 987/2009 extenzívne za hranicu jeho slovného znenia aj na situácie, keď poistenci pred narodením detí síce nevykonávali platené zamestnanie alebo samostatnú zárobkovú činnosť, ale zato pred narodením dieťaťa vykonávali neplatené zamestnanie nepodliehajúce sociálnemu poisteniu a po narodení dieťaťa vykonávali samostatnú zárobkovú činnosť nepodliehajúcu sociálnemu poisteniu. Treba rozhodnúť, či aj tieto skutkové okolnosti stačia na to, aby sa vychádzalo z existencie dostatočnej súvislosti medzi dobami starostlivosti o dieťa a dobami poistenia v nemeckom dôchodkovom systéme – v zmysle doterajšej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie.
- 18 Podľa názoru Senátu sa s prihliadnutím na článok 21 ZFEÚ takýto extenzívny výklad s prihliadnutím na doterajšiu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie priam ponúka (rozsudok Súdneho dvora z 19. júla 2012, C-522/10, Reichel-Alber, body 35 a 45, EU:C:2012:475).
- 19 Keď porovnáme prípady, ktoré SDEÚ rozhodol doteraz, s týmto prípadom, treba mať na zreteli signifikantný rozdiel v tom, že žalobkyňa pred premiestnením svojho bydliska do zahraničia a najmä pred narodením svojich detí nevykonávala v Spolkovej republike Nemecko vôbec žiadne zamestnanie s povinnosťou sociálneho poistenia, ale tam v čase pred narodením detí má iba doby prípravy na povolanie (tzv. započítané obdobia), ktoré sa musia zohľadniť pri posudzovaní dôchodkových nárokov, a v čase po narodení detí najprv viac rokov vôbec nevykonávala zárobkovú činnosť. Zároveň by niekoľko okolností mohlo svedčiť v prospech toho, aby sa aj v tomto prípade vychádzalo z toho, že existuje dostatočná súvislosť medzi dobami starostlivosti o dieťa a dobami poistenia.
- 20 V prospech takej súvislosti svedčí to, že celá profesijná dráha žalobkyne sa viazala výlučne na Spolkovú republiku Nemecko: Žalobkyňa chodila do školy výlučne v Nemecku a úspešne tam absolvovala prípravu na povolanie štátom uznanej vychovávateľky; zodpovedajúce započítané obdobia z dôvodu (odbornej) prípravy na povolanie boli aj zaznamenané v jej priebehu poistenia. Odbornú prax absolvovanú v rokoch 1978/79 mala žalobkyňa za normálnych okolností vykonať s nárokom na mzdu a tak aj s povinnosťou sociálneho poistenia. Bez nároku na mzdu a tým bez sociálneho poistenia prebehla (náhodou) iba preto, lebo v tom

čase bolo v mieste prípravy na budúce povolanie viac uchádzačov ako plánovaných miest pre začínajúce vychovávateľky a vychovávateľov. V Holandsku žalobkyňa nenašla zamestnanie, pretože nemohla preukázať tam požadované vzdelanie. V Nemecku stroskotalo nájdenie práce na tom, že vo veci sprostredkovania zamestnania ju odkázali na štát bydliska (Holandsko). Aj ďalší život žalobkyne bol zameraný prevažne na právny, hospodársky a sociálny systém Nemecka: Jej deti navštevovali školy v Nemecku, takže časť starostlivosti o deti sa nevyhnutne uskutočňovala aj v Nemecku. Jej manžel pred narodením spoločných detí a aj po ňom vykonával zamestnanie s povinnosťou sociálneho poistenia výlučne v Nemecku. Sama žalobkyňa nikdy nevykonávala v Holandsku zamestnanie alebo samostatnú zárobkovú činnosť s povinnosťou sociálneho poistenia. Naopak, od septembra 1993 do augusta 1995 vykonávala v Nemecku samostatnú zárobkovú činnosť bez sociálneho poistenia. V Nemecku od apríla 1999 do októbra 2012 vykonávala zamestnanie malého rozsahu bez povinnosti sociálneho poistenia a od októbra 2012 zase závislé zamestnanie. Senát nestráca zo zreteľa, že žalobkyňa – na rozdiel od uvedených prípadov, ktoré SDEÚ rozhodoval predtým –, svoje bydlisko nielen dočasne premiestnila do iného členského štátu, ale tam trvale žila. Senát však tento rozdiel nepovažuje za podstatný. Oveľa viac je smerodajné, že z profesijnej dráhy žalobkyne je zjavná jej integrácia výlučne do pracovného, resp. zárobkového života Spolkovej republiky Nemecko. Ak by k zohľadneniu dôb starostlivosti o dieťa, resp. zohľadňovaných období z dôvodu starostlivosti o dieťa nedošlo iba preto, že žalobkyňa si zriadila bydlisko niekoľko sto metrov za hranicou mesta Aachen, resp. za nemeckou štátnou hranicou na štátnom území Holandska, z pohľadu rozhodujúceho senátu by to nebolo zlučiteľné so slobodou pohybu občanov Únie zaručenou článkom 21 ZFEÚ.

- 21 Podľa názoru senátu toho mnoho svedčí v prospech toho, aby odborná prax, ktorú žalobkyňa iba náhodou absolvovala bez nároku na mzdu –, a tým bez povinnosti sociálneho poistenia – pred narodením jej detí a samostatná zárobková činnosť bez sociálneho poistenia vykonávaná po narodení jej detí, resp. žalovanou zohľadnené zamestnanie malého rozsahu bez sociálneho poistenia od roku 1999 stačili na existenciu dostatočnej väzby k nemeckému systému dôchodkového poistenia. O dvojité zohľadnenie paralelných dôb bydliska v Holandsku a dôb starostlivosti o dieťa v Nemecku (pozri v tejto súvislosti aj odôvodnenie 12 nariadenia č. 883/2004, podľa ktorého je potrebné zabrániť súbehu dávok rovnakého druhu za to isté obdobie) nejde. V prípade zohľadnenia dôb starostlivosti o dieťa podľa nemeckého dôchodkového práva sa totiž starobný dôchodok žalobkyne v Holandsku zodpovedajúco skrátí.